

begrijpen, mannen van onmiskenbaar goeden wille, maar die inderdaad zich te veel storen aan wat de menschen zeggen, die ons vak slechts „van buitenaf” zien. Mochten zij toch ons beroep, mochten zij vooral *zichzelf* van *binnen* leeren zien. Dan valt het hun wel mee.

De volgende week zullen wij zien, of de „burgerlijke” dokter nu een beter recept heeft voor de staatsgeneeskunde.

PINKHOF.

INGEZONDEN.

ONZE MAATSCHAPPIJ.

I.

Terecht zegt KOCH in het vorig nummer van het *Tijdschrift*, dat het artikel van PEKELHARING grooten indruk heeft gemaakt op vele geneeskundigen. Inderdaad heeft het ook mij de oogen geopend voor het gevaar, dat onze Maatschappij bedreigt. Het is mij volkomen helder geworden, dat zij, op het hellend vlak, waarop zij zich sinds eenige jaren bevindt, bezig is met toenemende snelheid af te glijden in de richting der vakorganisatie.

Misschien is dit in onzen democratischen tijd haar onvermijdelijk noodlot. Wij zullen het dan moeten aanvaarden, met of zonder BOLLE's praktischen dictator. Evenals in het diamantvak en in het transportbedrijf zal al de energie der beweging worden saamgetrokken op het stoffelijk belang der leden. Maar laat dan ook KOCH zijn illusies opgeven van den veredelenden invloed, dien de vakactie van belangeloze leden zal blijven ondervinden. Ik kan mij niet denken, dat de niet-zelf belanghebbende geneeskundigen op den duur de mede-verantwoordelijkheid zullen willen dragen voor de daden eener vakorganisatie. Reeds hebben zij zich voor een goed deel op den achtergrond teruggetrokken.

De veredeling, de steun, die de vakbeweging van de Maatschappij heeft ondervonden, kan deze slechts verleenen zoo lang zij, naar haar naam, in hoofdzaak dient „tot bevordering der geneeskunst”. Inderdaad zijn de geneeskundigen grooten dank verschuldigd voor hetgeen SCHREVE, COHEN, VAN BRUGGEN en anderen in en door de Maatschappij voor hun aller belang hebben gedaan. Thans echter zijn de rollen verwisseld. Het is niet meer de Maatschappij tot bevordering der geneeskunst, die mede waakt voor het geneeskundig standsbelang; het standsbelang heeft de Maatschappij veroverd en opgeslorpt.

Dit is niet uitsluitend het werk geweest van de laatste algemeene vergadering, van de C. V. en van collega HAMAKER. Ik geloof integendeel, dat de loop der gebeurtenissen onafwendbaar heeft moeten voeren tot de ontkenning, die wij thans beleven. Strijd staalt en de gestaalde strijder rust niet, vóórdat hij de overwinning en de macht heeft bevochten. Volgens de thans aangenomen regeling zullen zoowel in het hoofdbestuur als in het dagelijks bestuur de vakorganisaties een overwegenden invloed bezitten. Voor ieder ingewijde is dit zonneklaar. En al zullen dan de afdelingsvergaderingen eenigszins worden bevrijd van ziekenfondszaken, voor het hoofdbestuur en voor de algemeene vergadering geldt dit niet.

Naar mijn meening ware een vriendschappelijke en vruchtbare samenwerking tusschen Maatschappij en beroepsbelang bewaard gebleven, wanneer niet de vak-organisatie voor zich een stem in het hoofdbestuur had opgeëischt. Ik duid haar dit geenszins ten kwade; ik houd het voor een noodzakelijk gevolg van het imperialistisch karakter van de leiding eener vakbeweging. Toch is voor de vakbeweging zelf de vervulling van dezen eisch een Pyrrhus-overwinning geweest. In haar volle actie heeft zij subordinatie beschouwd als zwakheid, stemmenmeerderheid als macht; terwijl integendeel haar zedelijke kracht tegenover de buitenwereld juist heeft berust op haar subordinatie onder het hoofdbestuur, veel meer naar mijn meening dan op haar eigen vakdiscipline.

Is dus de ideale toestand — de vakbeweging in de Maatschappij en onder het hoofdbestuur — een vervlogen droom, dan resten ons slechts twee mogelijkheden: 1. de vakbelangen aan de spits der Maatschappij; 2. de vakbelangen buiten de Maatschappij. In dit betreuenswaard dilemma heeft de algemeene vergadering de eerste oplossing aanvaard; met de afdeeling den Haag kies ik de tweede, in het goede gezelschap van PEKELHARING. Ik doe daarmee afstand van een door mij met voorliefde steeds ingenomen, maar nu onhoudbaar gebleken standpunt.

Thans echter dringt zich de vraag naar voren, of een hervorming, zooals wij die wenschen, wel uitvoerbaar mag heeten. Zal het mogelijk zijn, de geschiedkundige lijn te verbreken en het schip der Maatschappij een geheel nieuwen koers aan te wijzen? Kon deze vraag met een volmondig ja worden beantwoord, ik denk, dat de overgrootste meerderheid der collega's aan onze zijde zou staan. Ook ik voel zwaar het gewicht van al de moeilijkheden, door DE HAAS en KOCH genoemd, en waarvoor een ten volle bevredigende oplossing moet worden gevonden, opdat de scheiding niet worde tot een bloedige en onherstelbare verscheuring. Ook zou ik haar zeker niet willen doorvoeren dan met de overtuigende en eendrachtige samenwerking van alle partijen.

En toeh, ik ben niet zonder hoop. Het is mij in deze laatste weken niet gelukt ook maar één collega te ontmoeten, die een gerust hart had in de toekomst der Maatschappij. Vreugdestemmen over de in Utrecht gevallen beslissing heb ik niet vernomen. Waarom zou niet — evenals het mij gegaan is — de algemeene meening tot het inzicht komen, dat het belang van den geneeskundigen stand de scheiding vereischt van zaken, die niet meer bijeen zijn te houden. Is dit voor een elk klaar geworden, dan meen ik, dat de scheiding in de beste vriendschap en onder de meest collegiale samenwerking tot stand zou komen. De vele moeilijkheden zouden geleidelijk tot afwikkeling worden gebracht. Van stagnatie in de behartiging der beroepsbelangen zou ook in den overgangstijd geen sprake mogen zijn. Zoo lang immers de vaklichamen nog niet zelfstandig functioneeren, behooren zij ten volle tot de Maatschappij. Allerminst mag dan ook de komende ziekwet een reden zijn om niet thans reeds den nieuwen koers aan te duiden. Ik koester de hoop, al is het voorloopig ook maar een zwakke hoop, dat het weldra te verkiezen hoofdbestuur deze zaak in studie en voorbereiding nemen en tot een goed einde brengen zal, tot zijn eigen eer en tot heil van onze Maatschappij.

Amsterdam, 2 Februari 1919.

H. BURGER.

II.

Toen in 1903 het gevaar van de oprichting van een artsenbond dreigde, waarvan het doel was op te komen voor de materiele belangen van haar leden, was het vooral SIKKEL, die, om dit gevaar te bezweren, er op aan stuurde, om de Ned. Maatschappij tot bevordering der geneeskunst te maken tot een vakvereeniging, die hetzelfde deed, wat de op te richten artsenbond beoogde. Zeer tegen den zin van een groot aantal leden heeft toen SIKKEL zijn zin gekregen, en is onze Maatschappij geworden tot een vakvereeniging, hoewel toen uit den treure werd betoogd, dat van een gewone vakvereeniging geen sprake zou zijn, maar het algemeen belang steeds op den voorgrond zou blijven staan. De bedoeling was toen, om, zoo noodig, onze belangen te verdedigen tegen mogelijke aanvallen. Gaandeweg is gebleken, dat de belangen van de leden volstrekt niet evenwijdig gaan, maar dat de verschillende groepen zeer tegenstrijdige belangen hebben. Wat toen door zeer vele leden gevreesd werd, maar met mooie woorden werd weggepraat, is geschied; wij zitten in het moeras. En wij blijven in het moeras, zoolang wij niet den moed hebben den ingeslagen weg te verlaten, en de vakbelangen te brengen buiten de Maatschappij en over te laten aan de belanghebbenden zelf. Blijkt dan, dat de geneeskundigen niet genoeg voelen voor een vakactie, om krachtig werkzaam te zijn, dan is dit hun eigen zaak. Het is echter een dwaasheid, om alle leden van de Maatschappij te dwingen,